

Beograd, 9. oktobar 2024. godine

Produžiti javnu raspravu o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku

Radna grupa Nacionalnog konventa o Evropskoj uniji (NKEU) za poglavlje 23 poziva Ministarstvo pravde da produži javnu raspravu do kraja godine o Nacrtima Zakona o izmenama i dopunama Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku koji su javnosti postali dostupni 27. septembra uz obaveštenje o trajanju javne rasprave u periodu 1. oktobra do 1. novembra 2024. godine.

Trajanje javne rasprave u minimalnom zakonskom roku, o dva zakona od sistemskog značaja za funkcionisanje pravosuđa i osnovna ljudska prava nije srazmerno obimu i značaju predloženih izmena. Posebno ističemo da su oba nacrti od strane radnih grupa pripremana duže od tri godine, a da su stručna i šira javnost dobile priliku da tekst razmatraju samo mesec dana i to paralelno uz tri dodatna pravosudna zakona koji se tiču položaja sudija, javnog tužilaštva i Pravosudne akademije.

Predložene izmene krivičnih zakona predviđaju uvođenje novih krivičnih dela kao što su „objavlivanje materijala kojima se savetuje izvršenje krivičnog dela“, brisanje krivičnog dela „iznuđivanje iskaza“, uvođenje kazne doživotnog zatvora za nova krivična dela i sl. i imaju potencijal da ozbiljno utiču na stanje osnovnih ljudskih prava građana Srbije i smanje njihov dosadašnji obim. Imajući sve ovo u vidu, Radna grupa NKEU za poglavlje 23 smatra da je o ovakvim izmenama pravnog režima neophodna debata sa različitim društvenim akterima iz stručne, ali i šire javnosti.

Napominjemo da su se predstavnici Radne grupe NKEU za poglavlje 23 u decembru 2023. godine sastali sa radnim grupama Ministarstva pravde koje su radile na izmenama i dopunama oba zakona i tom prilikom dobili vrlo šture usmene informacije o pravcima izmena oba zakonska teksta. I pored više poziva upućenih Ministarstvu pravde da se komunikacija o ovim zakonskim izmenama nastavi, ona više nije obnavljana. Uprkos naporima da se javna rasprava o dva zakona od suštinskog značaja za krivičnopravni sistem Srbije započne i sprovede prema minimalnim standardima demokratske rasprave, trajanje od mesec dana, uz samo četiri javna skupa u Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu, nisu dovoljni da se ona može i oceniti kao takva.

Radna grupa NKEU za poglavlje 23 ističe da neadekvatna javna rasprava i usvajanje ovako predloženih izmena ovih zakona u kratkom roku ugrožavaju osnovna ljudska prava građana Srbije i mogu ugroziti napredak u okviru pregovaračkog poglavlja 23 bez koga se bilo koji drugi institucionalni pomak u pregovaračkom procesu sa EU dovodi u pitanje.